

Forskrift om økologisk akvakulturproduksjon og merking av økologiske akvakulturprodukter

Dato FOR-2015-07-07-879

Departement Nærings- og fiskeridepartementet

Publisert I 2015 hefte 9

Ikrafttredelse 07.07.2015

Sist endret

Endrer [FOR-2009-02-02-106](#)

Gjelder for Norge

Hjemmel [LOV-2003-12-19-124-§10](#), [LOV-2003-12-19-124-§21](#), [LOV-2003-12-19-124-§23](#), [FOR-2003-12-19-1790](#)

Kunngjort 14.07.2015 kl. 14.15

Rettet

Korttittel Forskrift om økologisk akvakulturproduksjon m.m.

Kapitteleversikt:

- [Kapittel 1. Innledende bestemmelser \(§§ 1 - 3\)](#)
- [Kapittel 2. Krav som gjelder all produksjon \(§§ 4 - 11\)](#)
- [Kapittel 3. Særlige krav til produksjon av tang og tare \(§§ 12 - 17\)](#)
- [Kapittel 4. Særlige krav til produksjon av akvakulturdyr \(§§ 18 - 40\)](#)
- [Kapittel 5. Særlige krav til produksjon av bearbeidede næringsmidler og fôr \(§§ 41 - 46\)](#)
- [Kapittel 6. Innsamling, emballering, transport og oppbevaring av produkter \(§§ 47 - 52\)](#)
- [Kapittel 7. Avsluttende bestemmelser \(§§ 53 - 59\)](#)
- [Vedlegg 1. Produkter til rengjøring og desinfisering ved produksjon av akvakulturdyr og tang og tare](#)
- [Vedlegg 2. Produksjonssystem og tetthet for ulike fiskearter](#)
- [Vedlegg 3. Fôrmidler tillatt i økologisk produksjon](#)
- [Vedlegg 4. Fôrtilsetninger tillatt i økologisk produksjon](#)
- [Vedlegg 5. Tilsetningsstoffer som kan brukes i produksjon av bearbeidede økologiske akvakulturprodukter](#)
- [Vedlegg 6. Ingredienser av landbruksopprinnelse som ikke er økologisk produsert, men tillatt å bruke i produksjon av bearbeidede økologiske akvakultur...](#)
- [Vedlegg 7. Modell for godkjeningsbevis som skal utstedes til virksomheten](#)

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 7. juli 2015 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 10, § 21 og § 23 jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å fremme økologiske prinsipper knyttet til fiskehelse, fiskevelferd, miljø og forbrukerhensyn. Videre er det et formål å legge til rette for at norske produkter får markedsadgang i utlandet. Dette gjøres ved å fastsette nasjonale produksjonskrav for økologiske akvakulturprodukter som medfører at det regelverket som gjelder etter denne og andre forskrifter tilsvarer det regelverket som gjelder i EU-land i henhold til rådsforordning (EF) nr. 834/2007 og kommisjonsforordning (EF) nr. 889/2008 som endret ved forordning (EF) nr. 710/2009, forordning (EU) nr. 505/2012, forordning (EU) nr. 1030/2013, forordning (EU) nr. 1364/2013 og forordning (EU) nr. 1358/2014.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften forstås med

- akvakulturanlegg med lukket resirkulering*: et anlegg der akvakultur foregår i et lukket miljø på
- a) land eller på et fartøy med vann som resirkuleres, og som er avhengig av permanent energitilførsel utenfra for å stabilisere miljøet for akvakulturdyrene
  - b) *akvakulturprodukter*: akvakulturdyr, tang og tare, næringsmidler bearbeidet av disse produktene og fôrprodukter til bruk i produksjonen av akvakulturdyr
  - bearbeiding*: arbeid med konservering og/eller behandling av økologiske produkter, herunder
  - c) slaktning og oppdeling for animalske produkter, samt emballering, merking og endringer i merkingen med hensyn til økologisk produksjonsmetode
  - d) *driftsansvarlig*: den eller de fysiske eller juridiske personene som har ansvar for at kravene i denne forskriften overholdes i den økologiske virksomheten vedkommende driver
  - e) *virksomhet*: alle produksjonsenheter som drives med felles ledelse for det formål å produsere økologiske akvakulturprodukter
  - f) *dyretetthet*: innenfor rammen av akvakultur, dyrenes levendevekt per kubikkmeter vann på ethvert tidspunkt i tilvekstfasen
  - g) *energi fra fornybare kilder*: fornybare ikke-fossile energikilder: vind, sol, geotermisk energi, bølge- og tidevannsenergi, vannkraft, gass fra fyllplasser, gass fra renseanlegg og biogasser
  - h) *klekkeri*: et sted for avl, klekking og oppdrett i de tidlige stadiene av akvakulturdyrs liv
  - i) *legemidler*: produkter som definert i legemiddelloven § 2
  - merking*: ord, betegnelser, opplysninger, varemerker eller -navn, bilder eller symboler som gjelder
  - j) et produkt, og som er påført emballasje, dokumenter, skilt, etiketter, halsetiketter eller krager som følger eller som viser til et produkt
  - k) *omleggingsperiode*: overgang fra ikke-økologisk til økologisk virksomhet i løpet av et gitt tidsrom der bestemmelsene om økologisk produksjon er blitt anvendt
  - l) *polykultur*: innenfor rammen av akvakultur og produksjon av tang og tare, oppdrett eller dyrking av to eller flere arter, vanligvis fra ulike trofiske nivåer, i samme produksjonsenhet
  - produksjonsenhet*: alle aktiva som brukes i en produksjonssektor, som produksjonslokaler,
  - m) fiskedammer, inneslutningssystemer for tang og tare eller akvakulturdyr, konsesjoner for kyst- eller havbunnsområder, lokaler for lagring av råvarer og andre innsatsvarer som er relevante for denne bestemte produksjonssektoren
  - n) *produksjonssyklus*: innenfor rammen av akvakultur og produksjon av tang og tare, livsløpet til et akvakulturdyr eller en tang- eller tareplantes livssyklus fra første livsstadium til innhøsting
  - reklame*: enhver framstilling for allmennheten på annen måte enn gjennom en etikett der hensikten
  - o) eller den sannsynlige virkningen er å påvirke og forme holdninger, overbevisninger og atferd for å direkte eller indirekte fremme salget av økologiske produkter
  - p) *storkjøkkenvirksomhet*: bearbeiding av økologiske produkter på restauranter, sykehus, i kantiner og andre lignende næringsmiddelforetak på stedet for salg eller levering til sluttforbrukeren
  - settefiskanlegg*: et mellomliggende ledd i produksjonssystemet, mellom klekke- og tilvekststadiet.
  - q) Yngel- og settefiskstadiet avsluttes i løpet av produksjonssyklusens første tredel med unntak av arter som gjennomgår smoltifisering
  - økologiske produkter*: produkter produsert i samsvar med kravene etter forskrift 4. oktober 2005 nr. 1103 om økologisk produksjon av landbruksprodukter og næringsmidler eller i samsvar med kravene i denne forskriften.

§ 3. Virkeområde

Forskriften gjelder aktiviteter i enhver fase av produksjon, omsetning og distribusjon av akvakulturprodukter dersom det i reklame for eller i merking av produktene brukes eller skal brukes opplysninger som henviser til den økologiske produksjonsmetoden.

Forskriften gjelder ikke

- a) storkjøkkenvirksomhet
- b) aktiviteter knyttet til produkter som stammer fra fiske av villlevende arter
- c) omsetning og distribusjon i Norge av produkter produsert i andre land.

Kapittel 2. Krav som gjelder all produksjon

§ 4. Bruk av opplysninger om økologisk produksjon i reklame og merking

Bare dersom et akvakulturprodukt er produsert i samsvar med kravene i denne forskriften kan det brukes opplysninger i reklame for eller merking av produktet som henviser til den økologiske produksjonsmetoden.

En driftsansvarlig som mener eller har mistanke om at et akvakulturprodukt ikke oppfyller kravene etter denne forskriften, skal straks sørge for at enhver bruk av opplysninger som nevnt i første ledd fjernes.

Opplysninger som nevnt i første ledd kan ikke brukes dersom

- a) produktet er produsert i strid med driftskrav i andre forskrifter eller i lov rettet mot virksomheter omfattet av denne forskriften
- b) det angis i reklame for eller merking av produktene at de inneholder, består av eller er fremstilt ved hjelp av genmodifiserte organismer.

§ 5. Godkjenning

Virksomheter som ønsker å drive aktiviteter omfattet av denne forskriften må søke kontroll- og tilsynsmyndigheten om godkjenning. Godkjenning skal gis til virksomheter som oppfyller forskriftens krav. Hver virksomhet med eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret skal godkjennes særskilt.

Virksomheter som selger produkter direkte til forbrukeren eller sluttbrukeren er unntatt fra kravet om godkjenning. Unntaket gjelder likevel ikke virksomheter som

- a) produserer eller bearbeider produktene
- b) lagrer produktene på andre steder enn salgsstedet
- c) setter bort aktivitetene nevnt i bokstav a og b til tredjemann.

Godkjenningsvedtaket gjelder for en periode som løper frem til kontroll- og tilsynsmyndighetens neste kontroll. Vedtaket fornyes etter kontrollen dersom kravene i forskriften fremdeles er oppfylt. Når det gjelder produksjon av muslinger, skal kontrollbesøk finne sted før og under produksjon av maksimal biomasse. Ved produksjon av andre akvakulturprodukter skal kontroller skje minst en gang årlig. Kontroll av virksomheter som bare driver handel med ferdigpakkede produkter kan likevel skje mindre hyppig enn en gang årlig.

Godkjenning eller regodkjenning skal likevel ikke gis dersom virksomheten er i strid med driftskrav i andre forskrifter eller i lov.

Godkjente virksomheter får utstedt et godkjenningsbevis i samsvar med vedlegg 7.

Vedtaket om godkjenning kan trekkes tilbake helt eller delvis ved vesentlige brudd på bestemmelsene i matloven eller denne forskriften.

§ 6. Søknad om godkjenning

Søknaden om godkjenning skal inneholde minst disse opplysningene:

- a) Virksomhetens navn, adresse og organisasjonsnummer
- b) angivelse av virksomhetens og produktenes art
- c) produksjonens beliggenhet
- d) dato da produsenten sluttet å bruke produkter hvis bruk ikke er i samsvar med reglene for økologisk produksjon på de berørte områder.

§ 7. Driftsbeskrivelse

Virksomheter som har søkt om godkjenning skal opprette en driftsbeskrivelse med følgende opplysninger:

- a) en fullstendig beskrivelse av anleggene på land og til sjøs
- b) eventuelt miljøvurderingen som er nevnt i § 11 tredje ledd
- c) eventuelt rapporten fra miljøovervåkingen som er nevnt i § 11 fjerde ledd
- d) når det gjelder bløtdyr, et sammendrag av det særskilte kapittel i planen for bærekraftig forvaltning som kreves i samsvar med § 36 andre ledd
- e) for viltvoksende tang og tare en fullstendig driftsbeskrivelse og et kart over innsamlingsområdene på kysten og til sjøs over områder på land der virksomhet etter innsamling finner sted.

For enheter som bearbeider akvakulturprodukter, skal den fullstendige beskrivelsen nevnt i første ledd bokstav a) angi de anlegg som benyttes til mottak, bearbeiding, emballering, merking og lagring av produktene. Videre skal beskrivelsen omfatte framgangsmåtene for transport av produktene.

For enheter som bearbeider fôr skal beskrivelsen som er nevnt i første ledd bokstav a) inneholde følgende opplysninger:

- a) hvilke anlegg som benyttes til mottak, tilberedning og lagring av produkter beregnet på bruk som fôrvarer, fôr og etter slike former for virksomhet
- b) hvilke anlegg som benyttes til lagring av andre produkter som brukes i tilberedningen av fôrvarer
- c) hvilke anlegg som benyttes til lagring av rengjørings- og desinfeksjonsmidler
- d) der det er nødvendig, en beskrivelse i samsvar med forskrift 2. april 2011 nr. 360 om merking og omsetning av fôrvarer § 2 jf. forordning (EF) nr. 767/2009 artikkel 15 bokstav a), av fôrblandingen som den driftsansvarlige akter å produsere, og opplysninger om hvilken art eller kategori fôrblandingen er beregnet på
- e) der det er nødvendig, betegnelsen på fôrmidlene den driftsansvarlige akter å tilberede.

Når det gjelder virksomhet som settes bort til tredjemann, skal den fullstendige beskrivelsen av enheten nevnt i første ledd bokstav a) omfatte:

- a) en liste over underleverandører med beskrivelse av deres virksomhet

- b) en skriftlig avtale fra underleverandørene om at deres virksomhet vil være godkjent etter § 5
- alle konkrete tiltak, herunder blant annet et egnet regnskapssystem, som skal treffes i enheten for å
- c) sikre at de produkter den driftsansvarlige bringer i omsetning, kan spores tilbake til leverandørene, selgerne, mottakerne og kjøperne, alt etter som.

Dersom virksomheten har flere produksjonsenheter i samme område, skal driftsbeskrivelsen også inneholde opplysninger om enheter som produserer ikke-økologiske produkter, og om lagringsplasser for innsatsvarer.

Driftsbeskrivelsen skal være oppdatert til enhver tid og skal være tilgjengelig for kontroll- og tilsynsmyndigheten.

§ 8. *Melding om endringer i virksomheten*

Den driftsansvarlige skal i god tid melde fra til kontroll- og tilsynsmyndigheten om enhver endring i opplysningene oppgitt i godkjenningssøknaden jf. § 6 og driftsbeskrivelsen jf. § 7.

§ 9. *Regnskap*

Lager- og finansregnskap skal oppbevares i enheten eller i lokalene slik at den driftsansvarlige kan identifisere og kontroll- og tilsynsmyndigheten kontrollere:

- a) leverandøren og, dersom de ikke er identiske, selgeren av produktene
  - b) arten og mengden av økologiske produkter som er blitt levert til enheten, og eventuelt av alle innkjøpte materialer og bruken av disse, samt eventuelt sammensetningen av förblandningene
  - c) arten og mengden av alle økologiske produkter som er lagret i lokalene
  - d) arten, mengden, mottakerne og, dersom de ikke er identiske, kjøperne av ethvert produkt som har forlatt enheten eller første mottakers lokaler eller lagringsanlegg
- for driftsansvarlige som ikke lagrer eller fysisk håndterer slike økologiske produkter, arten og
- e) mengden av økologiske produkter som er kjøpt og solgt, og leverandørene, og dersom de ikke er identiske, selgerne eller eksportørene og kjøperne, og dersom de ikke er identiske, mottakerne.

Regnskapet skal også omfatte resultatene av kontrollen ved mottak av produkter og alle andre opplysninger som kontroll- og tilsynsmyndigheten trenger for å kunne føre effektiv kontroll. Opplysningene i regnskapet skal dokumenteres med relevante regnskapsbilag. Regnskapet skal vise balansen mellom innsatsfaktorer og produksjon.

Dersom virksomheten har flere produksjonsenheter i samme område, skal regnskapet også inneholde opplysninger som nevnt i første og andre ledd om enheter som produserer ikke-økologiske produkter, og lagringsplasser for innsatsvarer.

§ 10. *Omlægging til økologisk produksjon*

Følgende regler skal få anvendelse på en virksomhet som har startet med økologisk produksjon:

- a) omleggingsperioden skal tidligst starte når kontroll- og tilsynsmyndigheten har mottatt virksomhetens godkjenningssøknad etter § 5
- b) under omlæggingen gjelder alle bestemmelsene i denne forskriften
- c) det gjelder særskilte omleggingsperioder for tang og tare og akvakulturdyr, jf. § 13 og § 19

- i en virksomhet eller et anlegg som delvis driver økologisk produksjon og delvis er under omlegging til økologisk produksjon, skal den driftsansvarlige holde de økologisk produserte produktene atskilt fra dem som er under omlegging, og holde akvakulturdyrene atskilt eller slik at de lett kan atskilles, og føre egnede fortegnelser som dokumenterer skillet
- e) det er ikke tillatt å omsette akvakulturprodukter som er produsert under omleggingsperioden nevnt i bokstav c, som økologiske.

§ 11. *Vannets egnethet og plan for bærekraftig forvaltning*

Virksomheten skal foregå på steder som ikke er forurensset av produkter eller stoffer som ikke er godkjent for økologisk produksjon, eller av forurensende stoffer som kan skade produktenes økologiske egenskaper.

Økologiske og ikke-økologiske produksjonsenheter skal være tilstrekkelig atskilt. Slike tiltak for atskillelse skal være basert på den økologiske produksjonsenhetens naturlige omgivelser, separate vanddistribusjonssystemer, avstander, tidevannsstrømmer samt oppstrøms og nedstrøms plassering i forhold til andre produksjonsenheter.

Det er krav om en miljøvurdering som står i forhold til produksjonsenhetens størrelse for all ny virksomhet som søker om tillatelse til å produsere økologisk og som produserer mer enn 20 tonn akvakulturprodukter per år, for å klarlegge produksjonsenhetens og det umiddelbare nærmiljøets tilstand og de sannsynlige virkninger av virksomheten. Den driftsansvarlige skal oversende miljøvurderingen til tilsynsmyndigheten. Innholdet i miljøvurderingen skal være basert på forskrift 19. desember 2014 nr. 1758 om konsekvensvurderinger etter sektorlover vedlegg IV. Dersom enheten allerede har vært gjenstand for en tilsvarende vurdering, skal det være lov å bruke den for dette formål.

Bestemmelser om miljøovervåking og tiltak ved uakseptabel miljøtilstand følger av akvakulturdriftsforskriften § 35 og § 36. Rapporten om miljøovervåkingen utarbeidet i samsvar med akvakulturdriftsforskriften § 35 fjerde ledd skal være tilgjengelig for kontroll- og tilsynsmyndigheten.

Virksomheten skal kunne framlegge en plan for kontroll og reparasjon av teknisk utstyr.

Driftsansvarlige som driver virksomhet innen akvakultur og tang og tare skal helst bruke fornybare energikilder og resirkulere materialer og skal, som et ledd i planen for bærekraftig forvaltning, utarbeide en avfallsbegrensningsplan som skal iverksettes når produksjonen begynner. Der det er mulig, skal bruken av restvarme være begrenset til energi fra fornybare kilder. Når det gjelder innhøsting av tang og tare, skal det foretas en engangsvurdering av biomassen før virksomheten begynner.

Kapittel 3. Særlige krav til produksjon av tang og tare

§ 12. *Virkeområde*

Dette kapitlet fastsetter særlige produksjonskrav for innsamling og dyrking av tang og tare. Det får tilsvarende anvendelse for produksjon av alle flercellede marine alger eller fytoplankton og mikroalger for videre bruk som fôr til akvakulturdyr.

§ 13. *Omleggingsperioden for tang og tare*

Omleggingsperioden for et innhøstingsfelt for tang og tare skal være seks måneder.

Omleggingsperioden for en enhet som dyrker tang og tare, skal være seks måneder eller en hel produksjonsyklus dersom denne er lengre enn seks måneder.

§ 14. *Bærekraftig innhøsting av viltvoksende tang og tare*

Dokumentasjon skal oppbevares i enheten eller lokalene slik at den driftsansvarlige kan identifisere og tilsynsmyndigheten kan kontrollere at produsentene utelukkende har levert viltvoksende tang og tare produsert i samsvar med denne forskriften.

Innhøsting av ville tangplanter og deler av disse som vokser naturlig i havet anses for å være en økologisk produksjonsmetode forutsatt at voksestedene er karakterisert ved høy økologisk kvalitet, som definert i forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen. Det må ikke innsamles ville spiselige tangplanter som ikke oppfyller kriteriene for klasse A- og B- områder som definert i animaliekontrollforskriften.

Innhøstingen skal foregå på en slik måte at den mengde som høstes, ikke har noen vesentlig innvirkning på vannmiljøet. Tiltak skal treffes for å sikre at tang- og tareplantene kan fornye seg ved at det anvendes egne innhøstingsmetoder og tas hensyn til minstestørrelser, alder, reproduksjonssykluser og størrelsen på gjenværende tang- og tareplanter.

Dersom tang- og tareplantene høstes fra et delt eller felles innhøstingsområde, skal det kunne dokumenteres at den samlede høsten er i samsvar med forskriften.

Når det gjelder kravene til registrering av opplysninger om anslag over avlingsvolumer per sesong og kilder til mulig forurensning av innhøstingsfelt, jf. § 17 andre ledd bokstav b) og c), skal dokumentasjonen vise at forvaltningen er bærekraftig, og at innhøstingsområdene ikke lider skade på lang sikt.

§ 15. *Dyrking av tang og tare*

Ved dyrking av tang og tare til havs skal det bare brukes næringsstoffer som forekommer naturlig i miljøet eller som stammer fra økologisk produksjon av akvakulturdyr, helst i nærheten som del av et polykultursystem.

Dyrkingstettheten eller driftsintensiteten skal registreres, og vannmiljøets integritet skal opprettholdes ved å sikre at den største mengde tang og tare som kan produseres uten negative følger for miljøet, ikke overskrides.

Liner og annet utstyr til dyrking av tang og tare skal i den grad det er mulig, gjenbrukes eller gjenvinnes.

§ 16. *Grohemmende tiltak og rengjøring av utstyr og anlegg*

Påvekstorganismer skal bare fjernes med fysiske metoder eller for hånd og i den grad det er mulig, settes ut i sjøen igjen i en viss avstand fra virksomheten.

Rengjøring av produksjonsutstyr og produksjonsanlegg skal bare skje ved fysiske eller mekanisk tiltak. Dersom dette ikke er tilfredsstillende, kan bare stoffene oppført i vedlegg 1 brukes.

§ 17. *Produksjonsjournal for tang og tare*

Den driftsansvarlige skal registrere opplysninger om tang- og tareproduksjonen i en journal som til enhver tid skal være tilgjengelig i virksomhetens lokaler for kontroll- og tilsynsmyndigheten. Journalen skal inneholde minst opplysninger om arter, dato for innhøsting samt mengde som er innhøstet.

Ved innsamling av viltvoksende tang og tare skal journalen også inneholde:

- a) historikk over innhøstingsvirksomhet for hver enkelt art i navngitte felt
- b) anslag over avlingsvolumer per sesong
- c) kilder til mulig forurensning av innhøstingsfelt
- d) bærekraftig årlig avkastning for hvert felt.

Kapittel 4. Særlige krav til produksjon av akvakulturdyr

§ 18. Virkeområde

Dette kapitlet fastsetter særlige produksjonskrav for arter av fisk, krepsdyr, pigghuder og bløtdyr som omfattes av vedlegg 2.

Det får tilsvarende anvendelse på dyreplankton, mikrokrepsdyr, hjuldyr, ormer og andre vanndyr som brukes som fôr.

§ 19. Omleggingsperiode

Følgende omleggingsperioder for akvakulturproduksjonsenheter skal gjelde for følgende typer akvakulturanlegg, akvakulturdyrene medregnet:

- a) for anlegg som ikke kan tømmes, rengjøres og desinfiseres, en omleggingsperiode på 24 måneder
- b) for anlegg som er tømt eller brakklagt, en omleggingsperiode på tolv måneder
- c) for anlegg som er tømt, rengjort og desinfisert, en omleggingsperiode på seks måneder
- d) for anlegg i åpen sjø, herunder anlegg for dyrking av muslinger, en omleggingsperiode på tre måneder.

Mattilsynet kan beslutte å godkjenne som en del av omleggingsperioden eventuelle tidligere perioder hvor det kan dokumenteres at det aktuelle anlegget ikke er blitt behandlet eller eksponert for produkter som ikke er godkjent for økologisk produksjon.

§ 20. Det akvatiske miljøets egnethet og planer for bærekraftig forvaltning

Det følger av akvakulturdriftsforordningen § 30 at ved vesentlig fare for skade eller unødige påkjenninger fra predatorer, alger eller maneter skal det iverksettes tiltak som sikrer et forsvarlig fiskehold. De beskyttelsestiltak og forebyggende tiltak som er truffet mot rovdyr skal registres i planen for bærekraftig forvaltning.

Driftsansvarlige som har anlegg i nærheten av hverandre, skal samordne utarbeidelsen av sine forvaltningsplaner, og dette skal kunne dokumenteres.

Dersom produksjonen av akvakulturdyr skjer i fiskedammer, tanker eller vannrenner, skal oppdrettsanleggene være utstyrt med enten naturlige filterbunner, bunnfellingsbassenger, biologiske eller mekaniske filtre for oppsamling av overskudd av næringsstoffer, eller benytte tang og tare eller dyr, muslinger og alger, som bidrar til å forbedre kvaliteten på avløpsvannet. Avløpsvannet skal overvåkes med regelmessige mellomrom der det er aktuelt.

§ 21. Samtidig produksjon av økologiske og ikke-økologiske akvakulturdyr

Klekkerier og settefiskanlegg kan oppdrette både økologiske og ikke-økologiske fiskeyngel i samme virksomhet forutsatt at det finnes et tydelig fysisk skille mellom enhetene og et separat vandndistribusjonssystem.

Det kan drives enheter for økologisk og ikke-økologisk produksjon av akvakulturdyr i samme virksomhet for tilvekstproduksjon forutsatt at kravene etter § 11 andre ledd overholdes. Videre må dyrene i de ulike enhetene være i ulike produksjonsfaser og håndteringsperioder.

Den driftsansvarlige skal oppbevare dokumentasjon som viser at bestemmelsene i paragrafen her er overholdt.

§ 22. Økologiske akvakulturdyrs opprinnelse

Det følger av akvakulturdriftsforskriften § 5 at det er forbudt å bruke arter som ikke fremkommer naturlig i området. Oppdrettet skal ta sikte på å frambringe stammer som er bedre tilpasset oppdrettsvilkårene, og som har god helse og utnytter fôrressursene godt. Dokumentasjon for dyrenes opprinnelse og behandling skal stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.

Det skal velges arter som kan oppdrettes uten å forårsake vesentlig skade på ville bestander.

Kunstig fremstilt polyploide, kunstig hybridisering, kloning og produksjon av enkjønnede stammer, med unntak av sortering for hånd, skal ikke brukes.

§ 23. Ikke-økologiske akvakulturdyrs opprinnelse og håndtering av disse

Dersom det ikke er mulig å skaffe økologiske akvakulturdyr, kan det for avlsformål eller for å forbedre genmaterialet innføres viltfangede eller ikke-økologiske akvakulturdyr til en virksomhet. Slike akvakulturdyr skal holdes under økologisk forvaltning i minst tre måneder før de kan brukes til avl.

Med sikte på videre oppdrett og når det ikke er mulig å skaffe økologisk yngel av akvakulturdyr, kan ikke-økologisk yngel innføres på virksomheten. I så fall skal minst de siste to tredelene av produksjonssyklusen forvaltes økologisk.

Andelen ikke-økologisk yngel av akvakulturdyr som kan innføres på virksomheten, skal være høyst, 50 % per 31. desember 2014 og 0 % per 31. desember 2015.

Innsamling av villlevende yngel med sikte på videre oppdrett er særlig begrenset til larver og yngel av fisk eller krepsdyr som naturlig strømmer til når dammer, inneslutningssystemer og innhengninger fylles.

§ 24. Oppdrett av akvakulturdyr

Oppdrettsmiljøet for akvakulturdyr skal være slik utformet at akvakulturdyrene i samsvar med deres særlige behov:

- a) har tilstrekkelig plass til å få oppfylt sitt velferdsbehov
- b) holdes i vann av god kvalitet med et tilstrekkelig oksygeninnhold, og
- c) holdes under temperatur- og lysforhold som er i samsvar med artens behov og som tar hensyn til geografisk beliggenhet
- d) når det gjelder ferskvannsfisk, har tilgang til bunnforhold som er mest mulig lik naturlige forhold

e) når det gjelder karper, har tilgang til en naturlig jordbunn.

Dyretettheten og oppdrettspraksis er fastsatt i vedlegg 2 etter arter eller artsgrupper. Ved vurdering av dyretettheten og oppdrettspraksisens innvirkning på oppdrettsfiskens velferd skal fiskens tilstand, som finneskader, andre skader, vektøkning, atferd og generell helsetilstand, og vannkvaliteten overvåkes.

Akvatiske inneslutningssystemer skal utformes og konstrueres slik at de gir en strømningshastighet og fysiokjemiske parametere som fremmer dyrenes helse og velferd og tilfredsstillende deres atferdsmessige behov.

Akvakulturdriftsforskriften § 37 til § 39 gir bestemmelser om plikt til å forebygge og begrense rømming, meldeplikt ved rømming og plikt til å foreta gjenfangst etter rømt fisk.

§ 25. *Akvatiske inneslutningssystemer*

Akvakulturanlegg med lukket resirkulering til produksjon av akvakulturdyr er forbudt med mindre det er snakk om klekkerier og settefiskanlegg eller produksjon av arter som brukes som økologiske fôrorganismer.

Oppdrettsanlegg på land skal oppfylle følgende vilkår:

- a) i systemer med gjennomstrømning skal det være mulig å overvåke og kontrollere strømningshastigheten og vannkvaliteten i både innstrømmende og utstrømmende vann
- b) minst fem prosent av omkretsen rundt anlegget, grensen mellom land og vann, skal bestå av naturlig vegetasjon.

Inneslutningssystemer til havs skal:

- a) plasseres et sted der vanngjennomstrømning, dybde og utskiftning av vannmassen er tilstrekkelig til at havbunnen og den omgivende vannmassen påvirkes minst mulig
- b) ha hensiktsmessig utforming, konstruksjon og vedlikehold med hensyn til eksponering for driftsmiljøet.

Kunstig oppvarming eller nedkjøling av vann skal bare være tillatt i klekkerier og settefiskanlegg. Naturlig grunnvann fra borehull kan brukes til å varme opp eller kjøle ned vann på alle produksjonsstadier.

§ 26. *Håndtering av akvakulturdyr*

Akvakulturdyrene skal håndteres minst mulig og så skånsomt som mulig, og hensiktsmessig utstyr og rutiner skal brukes for å hindre stress og fysisk skade som følge av håndteringen. Gytebestander skal håndteres slik at fysisk skade og stress reduseres til et minimum, og om nødvendig bedøves. Sortering skal begrenses til et minimum eller foretas etter behov for å sikre fiskens velferd.

Følgende begrensninger skal gjelde for bruken av kunstig belysning:

- a) for å forlenge det naturlige dagslys kan det av hensyn til de oppdrettede dyrs etologiske behov og helsetilstand samt de geografiske forhold ikke brukes kunstig lys i mer enn 16 timer per dag, bortsett fra for reproduksjonsformål
- b) plutselige forandringer i lysintensitet skal unngås ved overgangen fra lys til mørke gjennom bruk

av en lysdemper eller bakgrunnsbelysning.

Lufting av vann er tillatt for å sikre dyrenes velferd og helse, forutsatt at det anvendes mekaniske luftere som fortrinnsvis drives av fornybare energikilder. Slik lufting skal registreres i akvakulturjournalen.

Dersom det er nødvendig av hensyn til dyrenes helse eller i kritiske produksjonsperioder og under transport, er det tillatt å bruke oksygen i følgende tilfeller:

- a) i unntakstilfeller ved temperaturøkning eller ved fall i det atmosfæriske trykk eller utilsiktet forurensning
- b) ved sporadiske framgangsmåter for håndtering som prøvetaking og sortering
- c) for å sikre at den oppdrettede bestanden overlever.

Bestemmelser om avlaving av fisk følger av akvakulturdriftsforskriften § 34 og forskrift 30. oktober 2006 nr. 1250 om slakterier og tilvirkingsanlegg for fisk § 14.

Det skal oppbevares dokumentasjon for aktiviteter etter fjerde ledd.

§ 27. Forbud mot bruk av hormoner, visse stoffer og genmodifiserte organismer

Bruk av hormoner, hormonderivater, vekstfremmende stoffer og syntetiske aminosyrer er forbudt.

Genmodifiserte organismer og produkter framstilt av eller med genmodifiserte organismer skal ikke brukes i økologisk produksjon, med unntak av veterinærpreparater.

§ 28. Produkter og stoffer tillatt i økologisk akvakulturproduksjon

Fôrmidler av animalsk og mineralsk opprinnelse kan brukes i økologisk akvakultur bare dersom de er oppført i vedlegg 3.

Tilsetningsstoffer i fôrvarer, visse produkter som brukes i fôrvarer og tekniske hjelpestoffer kan brukes dersom de er oppført i vedlegg 4 og overholder begrensningene fastsatt der.

§ 29. Generelle regler for fôr til fisk, krepsdyr og pigghuder

Ved utarbeiding av fôrplaner skal følgende prioriteres:

- a) dyrenes helse
- b) høy produktkvalitet, også når det gjelder ernæringsmessig sammensetning, som skal sikre at sluttproduktet for konsum er av høy kvalitet
- c) liten innvirkning på miljøet.

§ 30. Særlig regler for fôr til kjøttetende akvakulturdyr

For fôr til kjøttetende akvakulturdyr skal følgende prioriteres:

- a) økologiske fôrprodukter fra akvakulturproduksjon
- b) fiskemel og fiskeolje fra slakteavfall fra økologisk akvakultur
- c) fiskemel og fiskeolje og ingredienser fra fisk fra avskjær fra fisk som allerede er fanget for konsum

i bærekraftige fiskerier

- d) økologiske fôrmidler av vegetabilsk eller animalsk opprinnelse
- e) fôrprodukter, som stammer fra hel fisk fra bærekraftig fiskeri, som er sertifisert i henhold til ordninger som anerkjennes av Mattilsynet.

Dagsrasjonen kan bestå av høyst 60 % økologiske planteprodukter.

Astaksantin framstilt hovedsakelig fra økologiske kilder, f.eks. skall fra økologiske krepsdyr, kan anvendes i fôrrasjonen til laks og ørret innenfor grensene av deres fysiologiske behov. Dersom økologiske kilder ikke er tilgjengelige, kan naturlige kilder av astaksantin, for eksempel phaffia-gjær, brukes.

Histidin, som fremkommer ved fermentering, kan anvendes i fôrrasjoner til laksefisk når de oppførte fôrprodukter i første ledd ikke inneholder tilstrekkelige mengder histidin til å oppfylle fiskens ernæringsmessige behov og forebygger katarakt.

§ 31. *Særlig regler for fôr til visse akvakulturdyr*

Akvakulturdyrene nevnt i vedlegg 2 avsnitt 1.4 skal fôres med fôr som finnes naturlig i dammer og sjøer.

Dersom naturlige fôrressurser ikke finnes i tilstrekkelige mengder som nevnt i første ledd kan økologisk fôr av vegetabilsk opprinnelse, som helst skal være dyrket på oppdrettsanlegget, eller tang og tare brukes. Driftsansvarlige skal oppbevare dokumentasjon som underbygger behovet for å bruke tilleggsfôr.

§ 32. *Særlige regler for fôr til økologisk yngel*

Ved larveoppdrett av økologisk yngel kan konvensjonell fytoplankton og dyreplankton anvendes som fôr.

§ 33. *Vekstområde for bløtdyr*

Oppdrett av muslinger kan skje i samme vannområde der det også produseres økologisk beinfisk og tang og tare i et polykultursystem som skal dokumenteres i planen for bærekraftig forvaltning. Muslinger kan også produseres sammen med snegler, f.eks. store strandsnegler, i polykultur.

Økologisk produksjon av muslinger skal foregå innenfor områder som er avgrenset med stolper, bøyer eller andre tydelige markører og skal, avhengig av hva som er hensiktsmessig, foregå i notposer, bur eller andre kunstige strukturer.

Økologiske skalldyranlegg skal redusere risikoen for skade på verneverdige arter til et minimum. Dersom det brukes beskyttelsesnett mot rovdyr, skal disse være utformet slik at de ikke er til skade for dykkende fugler.

§ 34. *Anskaffelse av yngel til bløtdyrproduksjon*

Dersom det ikke skjer vesentlige skade på miljøet og det er tillatt i henhold til lokal lovgivning, kan det anvendes vill yngel fra utenfor produksjonens grenser forutsatt at muslingene kommer fra:

- a) overtallige banker eller banker som har små muligheter til å overleve vinteren, eller

b) yngel som har festet seg naturlig på samlere.

Det skal registreres hvordan, hvor og når viltlevende yngel ble innsamlet for å muliggjøre sporing til innsamlingsområdet.

Yngel fra ikke-økologiske klekkerier for muslinger kan likevel innføres på økologiske produksjonsenheter inntil følgende høyeste prosentandeler: 50 % per 31. desember 2014 og 0 % per 31. desember 2015.

For østers av slekten *Crassostrea* skal det fortrinnsvis anvendes stammer som er selektivt avlet, for å redusere muligheten for at dyrene gyter i naturmiljøet.

§ 35. Forvaltning ved bløtdyrproduksjon

Dyretettheten må ikke overstige den dyretetthet som gjelder ved produksjon av ikke-økologiske skalldyr på stedet. Sortering, uttynning og justeringer av dyretetthet skal skje med utgangspunkt i biomassen og for å sikre dyrenes velferd og høy produktkvalitet.

Påvekstorganismer skal fjernes med fysiske metoder eller for hånd og i den grad det er mulig, settes ut i sjøen igjen i en viss avstand fra skjelloppdrettsanlegget. Skalldyr kan behandles én gang i løpet av produksjonssyklusen med en kalkløsning for å bekjempe konkurrerende påvekstorganismer.

§ 36. Dyrkingsregler for bløtdyrproduksjon

Dyrking på liner og andre metoder nevnt i vedlegg 2 avsnitt 1.5 er tillatt i økologisk produksjon.

Dyrking av muslinger i bunnkultur er tillatt bare dersom miljøet i innsamlings- og dyrkingsområdene ikke påvirkes vesentlig. Slik minimal miljøvirkning skal dokumenteres ved hjelp av en undersøkelse av og rapport om driftsområdet som den driftsansvarlige skal legge fram for tilsynsmyndigheten. Rapporten skal inngå som et eget kapittel i planen for bærekraftig forvaltning.

§ 37. Særlige dyrkingsregler for østers

Det er tillatt å dyrke i notposer på stativ. Slike og andre strukturer som brukes til oppdrett av østers, skal være utformet slik at de ikke danner en ubrutt barriere langs kysten. Bestanden skal plasseres omhyggelig i tidevannssonen for å optimere produksjonen. Produksjonen skal oppfylle kriteriene oppført i vedlegg 2 avsnitt 1.5.

§ 38. Alminnelige regler om sykdomsforebygging

Bestemmelser om helsekontroll med stamfisk og matfisk følger av akvakulturdriftsforskriften § 50 og § 62. Bestemmelser om helsekontroll av muslinger følger av akvakulturdriftsforskriften § 13 og § 14.

Inneslutningssystemer, utstyr og redskaper skal rengjøres og desinfiseres på hensiktsmessig måte. Bare produktene oppført i vedlegg 1 kan brukes.

Akvakulturdriftsforskriften § 11, § 36, § 40, § 41 og § 44 gir bestemmelser om brakklegging.

Dersom det er aktuelt, skal fiskefôrrester, ekskrementer og døde dyr fjernes umiddelbart for å unngå risiko for betydelig miljøskade med hensyn til vannets kvalitet, redusere risikoen for sykdom til et minimum og unngå at insekter og gnagere tiltrekkes.

Ultrafiolett lys og ozon kan brukes bare i klekkerier og settefiskanlegg.

For biologisk kontroll av ectoparasitter skal det fortrinnsvis brukes leppefisk og ferskvann, saltvann og natriumkloridløsninger.

§ 39. Veterinærbehandling

Sykdom skal behandles umiddelbart for å unngå at dyrene lider. Kjemisk framstilte allopatiske veterinærpreparater, herunder antibiotika, kan brukes ved behov og på strenge vilkår, når fytoterapeutiske, homøopatiske eller andre produkter er uegnede til å ivareta dyrenes helse og velferd.

Dersom det oppstår et helseproblem til tross for forebyggende tiltak for å sikre dyrehelsen kan veterinærbehandling brukes i følgende prioriterte rekkefølge:

- a) stoffer fra planter, dyr eller mineraler i en homøopatisk fortykning
- b) planter og planteekstrakter som ikke har bedøvende virkning, og
- c) stoffer som sporstoffer, metaller, naturlige stoffer som stimulerer immunforsvaret eller godkjente probiotika.

Bruken av allopatiske behandlinger er begrenset til to behandlinger per år, med unntak av vaksinasjoner og obligatoriske utryddelsesplaner. Dersom produksjonssyklusen er kortere enn ett år, er imidlertid bare én allopatisk behandling tillatt. Dersom de nevnte grenser for allopatiske behandlinger overskrides, kan de berørte akvakulturprodukter ikke selges som økologiske produkter. Tilbakeholdningstiden for allopatisk veterinærbehandling og parasittbehandling, herunder behandling innenfor rammen av obligatoriske kontrollordninger og utryddelsesplaner, skal være dobbelt så lang som tilbakeholdningstiden fastsatt for produktet. Hvis det ikke er fastsatt noen tilbakeholdtid for produktet, skal den være 48 timer.

Bruken av parasittbehandlinger utover de obligatoriske kontrollordninger som Mattilsynet har ansvar for, skal være begrenset til to ganger i året eller en gang per år dersom produksjonssyklusen er kortere enn 18 måneder.

Bruk av veterinærpreparater skal oppgis til tilsynsmyndigheten før dyrene markedsføres som økologiske. Den behandlede bestand skal være klart identifiserbar.

§ 40. Produksjonsjournal for akvakulturdyr

Akvakulturdriftsforskriftens § 41 og § 42 gir bestemmelser om journal på lokalitetsnivå og på produksjonsenhetsnivå.

I tillegg skal den driftsansvarlige føre journal med følgende opplysninger:

- a) omleggingsperioden for dyr som ankommer virksomheten
- b) når det gjelder karpe og beslektede arter; dokumentasjon som underbygger behovet for å anvende tilleggssôr.

Opplysningene journalført i medhold av akvakulturdriftsforskriften jf. første ledd og i medhold av andre ledd skal til enhver tid skal være tilgjengelig i virksomhetens lokaler for kontroll- og tilsynsmyndigheten.

Kapittel 5. Særlige krav til produksjon av bearbeidede næringsmidler og fôr

§ 41. Generelle regler for produksjon av bearbeidede næringsmidler og fôr

Tilsetningsstoffer, tekniske hjelpestoffer og ingredienser som brukes til bearbeiding av næringsmidler eller fôr, og bearbeidingsmetode som eventuelt er brukt, f.eks. røyking, skal overholde prinsippene for god framstillingspraksis.

Driftsansvarlige som produserer fôr eller næringsmidler, skal etablere og ajourføre hensiktsmessige framgangsmåter basert på en systematisk identifikasjon av kritiske behandlingstrinn.

Anvendelsen av framgangsmåtene nevnt i andre ledd skal til enhver tid sikre at framstilte bearbeidede produkter overholder reglene for økologisk produksjon.

Driftsansvarlige skal overholde og gjennomføre framgangsmåtene nevnt i andre ledd. Særlig skal driftsansvarlige:

- a) treffe forebyggende tiltak for å unngå risikoen for forurensning fra stoffer eller produkter som ikke er godkjent
- b) gjennomføre egnede rengjøringstiltak, kontrollere om de har vært effektive, og dokumentere tiltakene
- c) sikre at ikke-økologiske produkter ikke bringes i omsetning med opplysning om en økologisk produksjonsmetode.

Utover bestemmelsene fastsatt i andre og fjerde ledd skal den driftsansvarlige når også ikke-økologiske produkter bearbeides eller lagres i den berørte produksjonsenhet:

- a) utføre virksomheten sammenhengende til rekken av handlinger er avsluttet, fysisk eller tidsmessig atskilt fra lignende handlinger som utføres i forbindelse med ikke-økologiske produkter
- b) oppbevare økologiske produkter, før og etter nevnte tiltak, atskilt enten fysisk eller tidsmessig fra ikke-økologiske produkter
- c) underrette kontroll- og tilsynsmyndigheten om dette og gi den tilgang til et ajourført journal over alle tiltak og bearbeidede mengder
- d) treffe nødvendige tiltak for å sikre at partiene kan identifiseres og for å unngå at de blandes sammen med ikke-økologiske produkter
- e) håndtere økologiske produkter først etter hensiktsmessig rengjøring av produksjonsutstyret.

§ 42. *Generelle regler for produksjon av bearbeidede næringsmidler*

Produksjon av bearbeidede økologiske næringsmidler skal holdes atskilt i tid eller rom fra produksjon av bearbeidede ikke-økologiske næringsmidler.

Følgende vilkår skal få anvendelse på sammensetningen av økologiske bearbeidede næringsmidler:

produktet skal hovedsakelig framstilles av ingredienser av akvakulturopprinnelse. Når det skal

- a) fastslås om et produkt er hovedsakelig framstilt av ingredienser av akvakulturopprinnelse, skal det ikke tas hensyn til tilsatt vann og koksalt

- b) bare tilsetningsstoffer, tekniske hjelpestoffer, aromaer, vann, salt, preparater av mikroorganismer og enzymer, mineraler, sporstoffer, vitaminer samt aminosyrer og andre mikronæringsstoffer i næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov, kan brukes, og bare i den grad de er godkjent for bruk i økologisk produksjon i samsvar med denne forskriften, jf. vedlegg 5
- c) mineraler, herunder sporstoffer, vitaminer, aminosyrer og mikronæringsstoffer er kun tillatt dersom det er påbudt ved lov at de skal anvendes i de aktuelle næringsmidler
- d) bare stoffer og produkter i henhold til aromaforskriften § 1 jf. forordning (EF) nr. 1334/2008

artikkel 3 nr. 2 bokstav c og d, artikkel 15 bokstav a og artikkel 16 kan brukes

- e) ikke-økologiske landbruksingredienser kan brukes bare dersom de er godkjent for bruk i økologisk produksjon etter denne forskriften, jf. vedlegg 6
- f) en økologisk ingrediens skal ikke forekomme sammen med samme ingrediens i ikke-økologisk form eller en ingrediens framstilt av produkter under omlegging.

Stoffer og teknikker som gjenskaper egenskaper som går tapt ved bearbeiding og lagring av økologiske næringsmidler, retter opp følgene av uaktsom bearbeiding av disse produktene eller på annen måte kan være villedende med hensyn til produktenes egentlige art, skal ikke brukes.

§ 43. *Generelle regler for produksjon av bearbeidet fôr*

Produksjon av bearbeidet økologisk fôr skal holdes atskilt i tid eller rom fra produksjon av bearbeidet ikke-økologisk fôr.

Økologiske fôrmidler eller fôrmidler fra produksjon under omlegging, skal ikke inngå i det økologiske fôrproduktet sammen med tilsvarende fôrmidler som er produsert etter ikke-økologiske metoder.

Fôrmidler som brukes eller bearbeides i økologisk produksjon, skal ikke være bearbeidet med kjemisk framstilte løsemidler.

Bruken av tilsetningsstoffer i fôrvarer og tekniske hjelpestoffer skal begrenses mest mulig og brukes bare dersom det foreligger vesentlige tekniske eller spesielle ernæringsmessige behov.

§ 44. *Regnskap ved produksjon av bearbeidet fôr*

For at det skal kunne foretas en tilfredsstillende kontroll av virksomheten, skal regnskapet nevnt i § 9 inneholde opplysninger om tilsetningsstoffenes og fôrmidlenes opprinnelse, art og mengde, og om salget av de ferdige produktene.

§ 45. *Særlig om merking av eller reklame for økologiske fôrprodukter*

Opplysninger som henviser til den økologiske produksjonsmetode kan bare brukes i reklame for eller merking av bearbeidede fôrprodukter dersom alle ingredienser i produktet av vegetabilsk eller animalsk opprinnelse er fra økologisk produksjon og minst 95 prosent av fôrproduktets tørrstoff består av økologiske produkter.

Ved merkingen av bearbeidede fôrprodukter skal opplysninger som henviser til den økologiske produksjonsmetode være adskilt fra de opplysningene som er nevnt i forskrift 2. april 2011 nr. 360 om merking og omsetning av fôrvarer § 2 jf. forordning (EF) nr. 767/2009 artikkel 11 nr. 2, og artiklene 14 til 22.

§ 46. *Særlige bestemmelser om tang og tare*

Dersom sluttproduktet er fersk tang og tare, skal den ferskhøstede tangen og taren skylles med sjøvann. Dersom sluttproduktet er tørket tang og tare, kan også ferskvann brukes til skylling. Salt kan brukes til å fjerne fuktighet.

Til tørking er det forbudt å bruke åpen flamme som kommer i direkte kontakt med tangen og taren. Dersom det brukes tau eller annet utstyr i tørkeprosessen, skal de være fri for grohemmende midler og rengjørings- og desinfiseringsmidler, bortsett fra midler som er oppført i vedlegg 1 for dette formål.

Kapittel 6. Innsamling, emballering, transport og oppbevaring av produkter

§ 47. Innsamling av produkter og transport til tilberedningsenheter

De driftsansvarlige kan foreta samtidig innsamling av økologiske og ikke-økologiske produkter bare dersom egnede tiltak er truffet for å unngå enhver sammenblanding av økologiske og ikke-økologiske produkter, og for å sikre at de økologiske produkter kan identifiseres.

Den driftsansvarlige skal sørge for at opplysninger om innsamlingsdager og -tider, transportrute samt datoer og klokkeslett for mottak av produktene er tilgjengelig for tilsynsmyndigheten.

§ 48. Emballering og transport av produkter til andre driftsansvarlige eller enheter

De driftsansvarlige skal sikre at økologiske produkter transporteres til andre enheter, herunder grossister og detaljister, bare i egnede emballasjer, beholdere eller kjøretøyer som er lukket på en slik måte at innholdet ikke kan byttes ut uten at forseglingen blir endret eller ødelagt, og som er forsynt med merking som, med forbehold for eventuelle andre lovfestede opplysninger, angir:

- a) navn og adresse til den driftsansvarlige og, dersom de ikke er identiske, til eieren eller selgeren av produktet
- b) varebetegnelsen eller en beskrivelse av fôrblandingen, fulgt av en henvisning til den økologiske produksjonsmetoden
- c) navn eller kodenummer på kontroll- og tilsynsmyndigheten
- d) eventuelt partiets identifikasjonsmerke som gjør det mulig å knytte partiet til regnskapet nevnt i § 9.

Opplysningene nevnt i første ledd bokstav a) til d) kan også oppgis i et følgedokument dersom et slikt dokument entydig kan knyttes til emballasjen, beholderen eller kjøretøyet som produktet befinner seg i. Dette følgedokumentet skal inneholde opplysninger om leverandøren eller transportøren.

Lukking av emballasjen, beholderne eller kjøretøyene er ikke nødvendig når:

- a) transporten foregår direkte mellom en driftsansvarlig og en annen driftsansvarlig som begge er underlagt den økologiske kontrollordning, og
- b) produktene følges av et dokument som inneholder de opplysninger som kreves i henhold til første ledd, og
- c) både avsender og mottaker skal føre registre over slik transport og stille dem tilgjengelig for kontroll- og tilsynsmyndigheten.

§ 49. Særlige regler for transport av fôr til andre produksjons-, tilberedningsenheter eller lagringssteder

I tillegg til bestemmelsene i § 48 skal driftsansvarlige ved transport av produkter til andre produksjons-, tilberedningsenheter eller lagringssteder sørge for at følgende vilkår er oppfylt:

- a) under transport må økologisk produsert fôr, omleggingsfôr og ikke-økologisk fôr holdes effektivt fysisk atskilt fra hverandre
- b) ferdig økologisk fôr skal transporteres fysisk eller tidsmessig atskilt fra andre ferdige produkter
- c) under transporten skal mengden av produkter ved start og hver enkelt mengde som leveres i løpet av en leveringsrunde, registreres.

Kjøretøyer og beholdere som har transportert ikke-økologiske produkter, kan brukes til å transportere økologiske produkter forutsatt at:

- a) det er foretatt egnet rengjøring, som også er kontrollert, før transporten av økologiske produkter starter; den driftsansvarlige skal dokumentere disse tiltakene
den driftsansvarlige sikrer at alle egnede tiltak er iverksatt, avhengig av de risikoene som ble
- b) vurdert i samsvar med § 41 og sørger nødvendig for at ikke-økologiske produkter ikke bringes i omsetning med en henvisning til økologisk produksjon
- c) den driftsansvarlige fører en journal over slik transport og stiller det tilgjengelig for kontroll- og tilsynsmyndigheten.

§ 50. *Transport av levende fisk*

Levende fisk skal transporteres i hensiktsmessige tanker med rent vann som skal oppfylle deres fysiologiske behov med hensyn til temperatur og oppløst oksygen.

Før økologisk fisk og fiskeprodukter kan transporteres, skal tankene være grundig rengjort, desinfisert og skylt.

Det skal treffes forholdsregler for å redusere stress. Under transport må dyretettheten ikke være så høy at den er skadelig for arten.

Virksomheten skal oppbevare dokumentasjon som viser at kravene i denne paragrafen er oppfylt.

§ 51. *Mottak av produkter fra andre enheter og andre driftsansvarlige*

Ved mottak av et økologisk produkt skal den driftsansvarlige kontrollere at emballasjen eller beholderen er lukket når dette kreves, og at opplysningene nevnt i § 48 foreligger.

Den driftsansvarlige skal kontrollere opplysningene i merkingen nevnt i § 48 mot opplysningene i følgedokumentene. Resultatet av denne kontrollen skal angis uttrykkelig i regnskapet nevnt i § 9.

§ 52. *Lagring av produkter*

Steder som brukes til lagring av produkter, skal forvaltes på en måte som sikrer at partiene kan identifiseres og at enhver sammenblanding med eller forurensning fra produkter og stoffer som ikke er i samsvar med reglene for økologisk produksjon, kan unngås. Økologiske produkter skal være klart identifiserbare til enhver tid.

Når det gjelder produksjonseenheter for økologisk produksjon av tang og tare og akvakulturdyr, er det forbudt å lagre andre innsatsvarer i produksjonseenheten enn dem som er tillatt i henhold til denne forskriften.

Oppbevaring av allopatiske veterinærpreparater og antibiotika er tillatt på virksomheten forutsatt at de er forskrevet av en veterinær i forbindelse med behandlingene nevnt i § 39 andre ledd, at de oppbevares på et sted under tilsyn, og at de føres inn i produksjonsjournalen for akvakulturdyr nevnt i § 40.

Dersom en driftsansvarlig håndterer både ikke-økologiske produkter og økologiske produkter og sistnevnte oppbevares i lagringsanlegg der det også oppbevares andre landbruksprodukter, akvakulturprodukter eller næringsmidler:

- a) skal de økologiske produkter holdes atskilt fra de øvrige landbruksprodukter, akvakulturprodukter

og næringsmidler

- b) skal alle nødvendige tiltak treffes for å sikre at partiene kan identifiseres, og at sammenblanding eller forveksling med ikke-økologiske produkter unngås
- c) skal det være foretatt egnet rengjøring, som også er kontrollert, før transporten av økologiske produkter starter; driftsansvarlige skal dokumentere disse tiltakene.

Kapittel 7. Avsluttende bestemmelser

§ 53. Gebyr

Virksomheter som er godkjent for økologisk akvakulturproduksjon, jf. § 5, skal betale gebyr for kontroll.

Akvakulturvirksomheter betaler grunngebyr på kr 3009 per år. I tillegg betaler de følgende gebyrer:

- a) kr 995 per time for gjennomføring av inspeksjon
- b) kr 995 per time for saksbehandling
- c) analysegebyr til selvkost for analyser av produkter eller i produksjonen
- d) gebyr tilsvarende statens satser for utgifter til reise, diett og overnatting i forbindelse med inspeksjon.

Virksomheter som driver med annet enn primærproduksjon betaler følgende grunngebyr per år:

- a) kr 6280 for virksomheter som tilbereder, herunder pakker, merker eller foredler, økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler
- b) kr 1565 for virksomheter som lagrer eller omsetter økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler.

Ved tilknytning etter 1. september betaler virksomheter nevnt i andre ledd halvt gebyr for årlig deltakelse i kontrollordningen.

Virksomheter nevnt i andre ledd betaler følgende tilleggsgebyr:

- a) kr 4715 for virksomheter som ønsker inspeksjon på kort varsel med ferdigstilling innen 12 uker
- kr 3930 dersom virksomhetene avbestiller en inspeksjon mindre enn en uke før avtalt tidspunkt
- b) eller ikke møter opp til avtalt inspeksjon, med mindre det kan dokumenteres gyldige grunner for avbestillingen eller uteblivelsen.

For gebyr som ikke betales i rett tid betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. Det kan også pålegges purregebyr. Gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 54. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og fatter vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften. Mattilsynet kan også fatte enkeltvedtak i henhold til matloven § 24 til § 26.

Mattilsynet kan delegerer vedtaks- og tilsynsmyndighet til andre offentlige eller private organer med unntak av myndighet etter § 19 andre ledd. I slike tilfeller er Mattilsynet klageinstans.

§ 55.Forholdet til andre forskrifter

Flere av bestemmelsene i denne forskriften gjelder forhold som er regulert også i annet regelverk, herunder i akvakulturdriftsforskriften. Bestemmelser i forskriften som gjelder forhold som er regulert i annet regelverk, er å anse som informasjonsbestemmelser, med mindre de stiller tilleggskrav til eller strengere krav enn det som følger av annet regelverk.

§ 56.Dispensasjon

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 57.Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller enkeltvedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 28.

§ 58.Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 2. februar 2009 nr. 106 om anerkjennelse av standarder for sertifisering av økologisk akvakulturproduksjon.

§ 59.Overgangsordning

Virksomheter som på ikrafttredelsestidspunktet for forskriften er sertifisert av Debio i henhold til Debios standard Regler for økologisk akvakultur av mars 2013, er å anse som godkjent etter denne forskriften.

Virksomheter som før denne forskriften trådte i kraft har betalt gebyr for 2015 etter Debios standard Regler for økologisk akvakultur av mars 2013, skal ikke betale nytt gebyr for 2015 etter denne forskriften.

Vedlegg 1. Produkter til rengjøring og desinfisering ved produksjon av akvakulturdyr og tang og tare

1.1. Stoffer til rengjøring og desinfisering av utstyr og anlegg der det ikke finnes akvakulturdyr:

- ozon
- natriumhypokloritt
- kalsiumhypokloritt
- kalsiumhydroksid
- kalsiumoksid
- kaustisk soda
- alkohol
- kobbersulfat: bare fram til 31. desember 2015
- kaliumpermanganat
- tefrøkake framstilt av naturlige kameliafrø (skal bare brukes i rekeproduksjon)
- blandinger av kaliumperoksymonosulfat og natriumklorid, som produserer hypoklorsyre

1.2. Begrenset liste over stoffer som kan brukes der det finnes akvakulturdyr:

- kalkstein (kalsiumkarbonat) til pH-kontroll
- dolomitt til korrigering av pH (skal bare brukes i rekeproduksjon)
- natriumklorid
- hydrogenperoksid
- natriumperoksykarbonat
- organiske syrer (eddiksyre, melkesyre, sitronsyre)
- humussyre
- peroksyeddiksyrer
- pereddiksyre og peroktansyre
- jodoforer (kun i nærheten av egg).

Vedlegg 2. Produksjonssystem og tetthet for ulike fiskearter

Avsnitt 1.1

Økologisk produksjon av laksefisk i ferskvann:

Sjøørret (*Salmo trutta*) — Regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*) — Bekkerøye (*Salvelinus fontinalis*)
— Laks (*Salmo salar*) — Røye (*Salvelinus alpinus*)

Systemer for matfiskanlegg skal få tilførsel av vann fra åpne systemer.

Produksjonssystem Strømningshastigheten må sikre en oksygenmetning på minst 60 % for bestanden og sikre dens velbefinnende og at avløpsvannet fra oppdrettet fjernes.

Høyeste dyretetthet	Laks 20 kg/m ³
	Sjøørret og regnbueørret 25 kg/m ³
	Arktisk røye 25 kg/m ³

Avsnitt 1.2

Økologisk produksjon av laksefisk i sjøvann:

Laks (*Salmo salar*) — Sjørørret (*Salmo trutta*) — Regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*)

Høyeste dyretetthet 10 kg/m³ i merder

Avsnitt 1.3

Økologisk produksjon av torsk (*Gadus morhua*) og annen torskefisk:

Produksjonssystem I inneslutningssystemer i åpen sjø (merder) med tilstrekkelig strømningshastighet til at fisken sikres best mulig velferd, eller i åpne systemer på land.

Høyeste dyretetthet 15 kg/m³

Avsnitt 1.4

Økologisk produksjon av fisk i innlandsvann:

Berørte arter: Karpfamilien (*Cyprinidae*) og andre beslektede arter innenfor rammen av polykultur, herunder abbor og gjørs.

I fiskedammer som med jevne mellomrom skal tømmes helt, og i innsjøer. Innsjøer må brukes utelukkende til økologisk produksjon, herunder dyrking av avlinger på tørre områder. Fangstområdet skal ha et innløp med rent vann og være av en størrelse som sikrer fisken størst mulig velbefinnende. Fisken skal oppbevares i rent vann etter innhøsting.

Produksjonssystem Behandling med syntetiske kjemikalier for kontroll av hydrofytter og plantevekst i produksjonsvannet er forbudt. Områder med naturlig vegetasjon skal opprettholdes omkring enheter i innlandsvann som en buffersone mot eksterne landområder som ikke inngår i dyrkingsvirksomheten, i samsvar med reglene for økologisk akvakultur. Ved tilvekst i «polykultur» må alle kriterier fastsatt i disse spesifikasjoner for de øvrige arter av innsjøfisk etterleves.

Avkastning Den samlede produksjon er begrenset til 1 500 kg fisk (alle arter) per hektar per år.

Avsnitt 1.5

Bløtdyr og pigghuder:

Langliner, flåter, bunnkultur, notposer, bur, brett, lanternenett, vertikale påler og andre inneslutningssystemer. Ved oppdrett av bløtdyr på flåter skal det høyst være ett nedhengende rep per kvadratmeter overflateareal. Nedhengende rep skal ikke være lengre enn 20 meter. Nedhengende rep skal ikke tynnes ut i løpet av produksjonssyklusen, men de kan deles opp forutsatt at opprinnelig dyretetthet ikke økes.

Vedlegg 3. Fôrmidler tillatt i økologisk produksjon

1. Fôrmidler av mineralsk opprinnelse

- A Kalkholdige skall av marine skjell
- A Kullsur algekalk (Maerl)
- A Lithothamnion
- A Kalsiumglukonat
- A Kalsiumkarbonat
- A Magnesiumoksid (vannfritt magnesium)
- A Magnesiumsulfat
- A Magnesiumklorid
- A Magnesiumkarbonat
- A Defluorinert fosfat
- A Kalsiummagnesiumfosfat
- A Magnesiumfosfat
- A Mononatriumfosfat
- A Kalsiumnatriumfosfat
- A Natriumklorid
- A Natriumhydrogenkarbonat
- A Natriumkarbonat
- A Natriumsulfat
- A Kaliumklorid

2. Andre fôrmidler

Gjærings(bi)produkter fra mikroorganismer der cellene er inaktivert eller drept:

- A *Saccharomyces cerevisiae*
- A *Saccharomyces carlsbergiensis*

Vedlegg 4. Fôrtilsetninger tillatt i økologisk produksjon

1. Teknologiske tilsetningsstoffer

a) Konserveringsmidler

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	1a E 200	Sorbinsyre	
A	1a E 236	Maursyre	
B	1a E 237	Natriumformiat	
A	1a E 260	Eddiksyre	
A	1a E 270	Melkesyre	
A	1a E 280	Propionsyre	
A	1a E 330	Sitronsyre	

b) Antioksidanter

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	1b E 306	Tokoferolrike ekstrakter av naturlig opprinnelse	

c) Emulgeringsmidler og stabiliserende midler, fortykningsmidler og geleringsmidler

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	1 E 322	Lecitin	Bare dersom det kommer fra økologiske råvarer Bare til bruk som fôr til akvakulturdyr

d) Bindemidler, antiklumpemidler og koaguleringsmidler

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
B	1 E 535	Natriumferrocyanid	Høyeste innhold: 20 mg/kg NaCl (beregnet som ferrocyanidanion)
A	1 E 551b	Kolloidal silisiumoksid	
A	1 E 551c	Kiselgur (diatoméjord, rensset)	
A	1 E 558	Bentonitt-montmorillonitt	
A	1 E 559	Kaolinleire, asbestfri	
A	1 E 560	Naturlig blanding av steatitt og kloritt	
A	1 E 561	Vermikulitt	
A	1 E 562	Sepiolitt	
B	1 E 566	Natrolitt-fonolitt	
B	1 E 568	Klinoptilolitt av sedimentær opprinnelse, [oppfôringssvin; oppfôringskyllinger; oppfôringskalkuner; storfe; laks]	

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	1 E 599	Perlitt	

e) *Ensilasjetilsetningsstoffer*

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	1k	Enzymer, gjær og bakterier	Bruk begrenset til produksjon av ensilasje når værforholdene ikke tillater en tilstrekkelig gjæring.

2. Sensoriske tilsetningsstoffer

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	2b	Aromastoffer	Bare ekstrakter fra landbruksprodukter

3. Ernæringsmessige tilsetningsstoffer

a) *Vitaminer*

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	3a	Vitaminer og provitaminer	<p>Avledet av landbruksprodukter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dersom de er avledet syntetisk, kan bare de som er identiske med vitaminer avledet av landbruksprodukter, brukes til dyr med én mage og akvakulturdyr. - Dersom de er avledet syntetisk, kan bare vitamin A, D og E som er identiske med vitaminer avledet av landbruksprodukter, brukes til drøvtyggere, etter forhåndsgodkjenning fra medlemsstaten basert på en vurdering av mulighetene for økologiske drøvtyggere til å få i seg de nødvendige mengder av disse vitaminene gjennom sine fôrrasjoner

b) *Sporstoffer*

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A	3b E1	Jern	jernoksid - jern(II)karbonat - jernsulfat, heptahydrat - jernsulfat, monohydrat
A	3b E2	Jod	- kalsiumjodat, vannfritt
A	3b E3	Kobolt	basisk koboltkarbonat, monohydrat - koboltsulfat, monohydrat og/eller heptahydrat
A	3b E4	Kobber	basisk kobberkarbonat, monohydrat - kobberoksid - kobbersulfat, pentahydrat
A	3b E5	Mangan	mangankarbonat - manganoksid

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
		- mangansulfat, monohydrat sinkoksid	
A	3b E6 Sink	- sinksulfat, monohydrat - sinksulfat, heptahydrat	
A	3b E7 Molybden	- natriummolybdat	
A	3b E8 Selen	natriumselenat - natriumselenitt	

4. Avlstekniske tilsetningsstoffer

<i>Tillatelse</i>	<i>ID-nummer</i>	<i>Stoff</i>	<i>Beskrivelse, bruksvilkår</i>
A		Enzymer og mikroorganismer	

Vedlegg 5. Tilsetningsstoffer som kan brukes i produksjon av bearbeidede økologiske akvakulturprodukter

Del A – tilsetningsstoffer, herunder bærestoffer

Tilsetningsstoffer som er merket med en asterisk i kolonnen for kodennummer, anses som ingredienser av landbruksopprinnelse.

<i>Kode</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Framstilling av næringsmidler av</i>		<i>Særlige vilkår</i>
		<i>Vegetabilsk opprinnelse</i>	<i>Animalsk opprinnelse</i>	
E 170	Kalsiumkarbonat	X	X	Skal ikke brukes til farging eller tilsetning av kalsium i produkter
E 270	Melkesyre	X	X	
E 290	Karbondioksid	X	X	
E 296	Eplesyre	X		
E 300	Askorbinsyre	X	X	Kjøttprodukter
E 306*	Tokoferolrikt ekstrakt	X	X	Antioksidant i fettstoffer
E 325	Natriumlaktat		X	Melkebaserte produkter og kjøttprodukter
E 330	Sitronsyre	X		
E 331	Natriumsitrater		X	
E 333	Kalsiumsitrater	X		
E 334	Vinsyre (L(+)-)	X		
E 335	Natriumtartrat	X		
E 336	Kaliumtartrat	X		
E 406	Agar	X	X	Melkebaserte produkter og kjøttprodukter
E 410*	Johannesbrødkjernemel	X	X	
E 412*	Guarkjernemel	X	X	

<i>Kode</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Framstilling av næringsmidler av</i>		<i>Særlige vilkår</i>
		<i>Vegetabilsk opprinnelse</i>	<i>Animalsk opprinnelse</i>	
E 414*	Arabisk gummi	X	X	
E 415	Xantangummi	X	X	
E 501	Kaliumkarbonat	X		
E 503	Ammoniumkarbonat	X		
E 504	Magnesiumkarbonat	X		
E 516	Kalsiumsulfat	X		Bærestoffer
E 551	Silisiumdioksid	X		Antiklumpemiddel for urter og krydder
E 938	Argon	X	X	
E 939	Helium	X	X	
E 941	Nitrogen	X	X	
E 948	Oksygen	X	X	

Del B – tekniske hjelpestoffer, tilsetningsstoffer og andre produkter som kan brukes ved bearbeiding av økologisk produserte ingredienser av landbruksopprinnelse

<i>Betegnelse</i>	<i>Framstilling av næringsmidler av</i>		<i>Særlige vilkår</i>
	<i>vegetabilsk opprinnelse</i>	<i>animalsk opprinnelse</i>	
Vann	X	X	Drikkevann i henhold drikkevannsforskriften
Kalsiumklorid (E509)	X		Koaguleringsmiddel
Kalsiumhydroksid (E526)	X		
Kalsiumsulfat (E516)	X		Koaguleringsmiddel
Magnesiumklorid (eller nigari) (E511)	X		Koaguleringsmiddel
Sitronsyre (E330)	X	X	Til regulering av pH-verdien i saltlaken som brukes i osteproduksjon Produksjon av olje fra og hydrolyse av stivelse
Ammoniumhydroksid (E527)		X	Produksjon av gelatin
Hydrogenperoksid		X	Produksjon av gelatin
Karbondioksid	X	X	
Nitrogen (E941)	X	X	
Etanol	X	X	Løsemiddel
Eggalbumin	X		
Kasein	X		
Gelatin	X		
Fiskelim	X		

<i>Betegnelse</i>	<i>Framstilling av næringsmidler av vegetabilsk opprinnelse</i>	<i>Framstilling av næringsmidler av animalsk opprinnelse</i>	<i>Særlige vilkår</i>
Vegetabilsk olje	X	X	Smøremiddel, slippmiddel eller skumdempende middel
Aktivt karbon (E153)	X		
Talkum (E553b)	X		I samsvar med spesifikke renhetskriterier for tilsetningsstoffet E 553b
Cellulose (E460)	X	X	Produksjon av gelatin
Kiselgur (E551)	X	X	Produksjon av gelatin
Perlitt	X	X	Produksjon av gelatin
Hasselnøttskall	X		
Rismel	X		
Bivoks (E901)	X		Slippmiddel
Karnaubavoks (E903)	X		Slippmiddel

Vedlegg 6. Ingredienser av landbruksopprinnelse som ikke er økologisk produsert, men tillatt å bruke i produksjon av bearbeidede økologiske akvakulturprodukter

1. *Ubearbeidede planteprodukter og avledede produkter framstilt ved prosesser*

1.1 *Spiselige frukter, nøtter og frø*

- eikenøtter *Quercus spp.*
- kolanøtter *Cola acuminata*
- stikkelsbær *Ribes uva-crispa*
- pasjonsfrukt *Passiflora edulis*
- bringebær (tørkede) *Rubus idaeus*
- rødrips (tørkede) *Ribes rubrum*

1.2 *Spiselige kryddere og urter*

- peruviansk pepper *Schinus molle L.*
- pepperrotfrø *Armoracia rusticana*
- galanga *Alpinia officinarum*
- saflor *Carthamus tinctorius*
- brønnkarse *Nasturtium officinale*

1.3 *Diverse*

Tang og tare som er tillatt i tilberedningen av ikke-økologiske næringsmidler.

2. *Planteprodukter*

2.1 *Fettstoffer, også raffinerte, men ikke kjemisk modifiserte, framstilt av andre planter enn*

- kakao *Theobroma cacao*
- kokos *Cocos nucifera*
- oliven *Olea europaea*
- solsikke *Helianthus annuus*
- palme *Elaeis guineensis*
- raps *Brassica napus, rapa*
- saflortistel *Carthamus tinctorius*
- sesam *Sesamum indicum*
- soya *Glycine max*

2.2 *Sukker, stivelse og andre produkter fra korn og rotknoller*

- fruktose
- rispapir
- tynt usyret brød
- risstivelse og stivelse av voksaktig mais som ikke er kjemisk modifisert.

2.3 *Diverse*

- erteprotein *Pisum spp.*
- rom, utelukkende framstilt av sukkerrørsaft
- kirsebærbrennevin framstilt av de frukter og aromaer som er nevnt i artikkel 27 nr. 1 bokstav c).

3. *Animalske produkter*

Vannorganismer som ikke stammer fra akvakultur, og som er tillatt i konvensjonell næringsmiddelproduksjon

- gelatin
- mysepulver «*herasuola*»
- tarmer.

Vedlegg 7. Modell for godkjenningsbevis som skal utstedes til virksomheten

For å lese vedlegg 7 se her: